

**Nr 11**

**Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om särskilt investeringsavdrag vid taxering till statlig inkomstskatt; given Stockholms slott den 4 januari 1971.**

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden, föreslå riksdagen att bifalla det förslag om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

**GUSTAF ADOLF**

**G. E. STRÄNG**

**Propositionens huvudsakliga innehåll**

I syfte att stimulera företagen att investera i maskiner och andra inventarier framläggs i propositionen förslag om särskilt investeringsavdrag vid den statliga inkomsttaxeringen, motsvarande 10 % av kostnaden för maskiner och inventarier som anskaffats under år 1971.

## Förslag till

### Förordning om särskilt investeringsavdrag vid taxering till statlig inkomstskatt

Härigenom förordnas som följer.

#### 1 §

Fysisk eller juridisk person, som driver rörelse, jordbruk eller skogsbruk och som under år 1971 anskaffar maskiner eller andra döda inventarier avsedda för stadigvarande bruk i verksamheten, får vid taxering till statlig inkomstskatt åtnjuta särskilt investeringsavdrag vid inkomstberäkningen för den förvärvskälla vari verksamheten ingår.

Avdraget göres vid 1972 års taxering eller, i fråga om anskaffning under sådan del av år 1971 som är att hänföra till beskattningsår för vilket taxering i första instans sker senare, vid denna taxering.

#### 2 §

Anskaffning anses ske när skriftligt avtal om förvärv träffas eller, om sådant avtal icke träffas, när leveransen sker. Träffas skriftligt avtal om förvärvet under år 1971 och sker leverans samma år men hänförs sig avtalet och leveransen till skilda beskattningsår, anses anskaffningen ha skett vid leveransen.

Maskin eller annat inventarium, som den skattskyldige själv tillverkar, anses anskaffat under år 1971 till den del kostnader då nedlagts på tillverkningen.

#### 3 §

Särskilt investeringsavdrag utgör tio procent av anskaffningskostnaden. Träffas skriftligt avtal om förvärvet under år 1971 för leverans under senare år, utgör dock avdraget tio procent av det avtalade priset.

Särskilt investeringsavdrag åtnjutes icke för följande inventarier, nämligen

- inventarier med en beräknad varaktighetstid av högst tre år,
- begagnade inventarier,
- personbilar, som avses i vägtrafikförordningen (1951: 648) och som icke användes i yrkesmässig trafik eller uthyrningsrörelse,
- inventarier, som den skattskyldige själv tillverkar, om tillverkningen börjat före ingången av år 1971,
- inventarier, om vars anskaffande skriftligt avtal träffas under år 1971 och som enligt avtalet skall levereras efter utgången av år 1973.

För inventarier, som förvärvas från någon med vilken förvärvaren är i väsentlig ekonomisk intressegemenskap, åtnjutes särskilt investe-

ringsavdrag endast om säljaren är tillverkare och tillverkningen börjat efter ingången av år 1971.

Särskilt investeringsavdrag enligt denna förordning åtnjutes icke för inventarier, för vilka investeringsfond enligt förordningen (1955: 256) om investeringsfonder för konjunkturutjämning eller motsvarande äldre författning tagits i anspråk enligt beslut av Kungl. Maj:t eller arbetsmarknadsstyrelsen eller för vilka förordningen (1963: 216) om extra avskrivning och särskilt investeringsavdrag vid inkomsttaxeringen skall äga tillämpning enligt beslut av Kungl. Maj:t.

#### 4 §

Särskilt investeringsavdrag åtnjutes endast om den skattskyldige framställer yrkande om sådant avdrag i allmän självdeklaration och företer tillfredsställande utredning om den anskaffningskostnad på vilken avdrag skall beräknas. Avdrag åtnjutes endast om sådan kostnad i förvärvskällan under år 1971 uppgått till minst 5 000 kronor.

#### 5 §

Åtnjutes särskilt investeringsavdrag i fall då skriftligt avtal om förvärv träffas under år 1971 men leverans icke sker före utgången av året, gäller följande.

Sker icke leverans före utgången av år 1973, skall vid taxering till statlig inkomstskatt för det beskattningsår, som omfattar den 31 december 1973, tillägg göras med belopp som motsvarar en och en halv gång investeringsavdraget. Överlåtes eller nedlägges den förvärvskälla, vari avdraget åtnjuts, före utgången av år 1973 och innan leverans skett, skall sådant tillägg göras vid taxeringen för det beskattningsår då förvärvskällan överläts eller nedlades. Sker leverans före utgången av år 1973 och är den slutliga anskaffningskostnaden lägre än det belopp på vilket investeringsavdraget beräknats, skall vid taxering till statlig inkomstskatt för det beskattningsår, då leveransen skedde, tillägg göras med femton procent av skillnaden. Tillägg enligt detta stycke göres vid inkomstberäkningen för förvärvskällan i fråga.

Föreligger särskilda skäl, får riksskatteverket medge att tillägg enligt föregående stycke icke göres eller göres med lägre belopp än som följer av samma stycke. Mot riksskatteverkets beslut i sådan fråga får talan icke föras.

#### 6 §

I fråga om handels- eller kommanditibolag beräknas särskilt investeringsavdrag och tillägg enligt 5 § för bolaget.

---

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

**Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 4 januari 1971.**

*Närvarande:* Statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, HOLMQVIST, ASP-LING, LUNDKVIST, GEIJER, MYRDAL, ODHNOFF, WICKMAN, MOBERG, BENGTTSSON, NORLING, LÖFBERG, LIDBOM, CARLSSON, FELDT.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter *fråga om åtgärder på beskattningsområdet för att stimulera företagen till investeringar under år 1971* och anför.

Vid behandlingen av årets finansplan (prop. 1971: 1, bil. 1, s. 14) framhöll jag bl. a. att politiken måste inriktas på att nå balans i utrikeshandeln. För att en inte endast temporär förbättring av utrikesbalansen skall nås blir det en viktig uppgift för den ekonomiska politiken att främja produktionsutvecklingen inom industrin. Åtgärderna i detta syfte måste med hänsyn till rådande knappa arbetskraftstillgång inriktas på att upprätthålla och höja investeringsaktiviteten. Som jag framhöll i finansplanen bör särskilda åtgärder, ägnade att stimulera investeringsviljan vidtas på bl. a. beskattningsområdet för att en önskvärd investeringsuppgång skall säkerställas. Jag anförde även att jag anser det motiverat att ett särskilt investeringsavdrag om 10 % medges för att stimulera företagen att öka sina investeringar i maskiner och inventarier under år 1971.

Lättnader i form av extra skatteavdrag i investeringsstimulerande syfte har tidigare vidtagits åren 1964 och 1968 vid sidan av gällande bestämmelser om investeringsfonder. Fråga var båda gångerna om särskilda 10-procentiga investeringsavdrag som under vissa förutsättningar kunde åtnjutas vid den statliga inkomsttaxeringen. De bestämmelser som antogs av 1964 års riksdag (prop. 1964: 40, BeU 23, rskr 119, SFS 79) avsåg att stimulera till ökade maskinanskaffningar inom den egentliga industrin. Avdrag med 10 % av investeringskostnaden fick göras av företag som drev rörelse avseende industriell tillverkning och under år 1964 anskaffade maskiner avsedda för stadigvarande bruk i tillverkningen. Rätten till investeringsavdrag omfattade således inte investeringar inom exempelvis handeln eller service- och reparationsverksamhet. Genom uttryck-

liga undantag uteslöts även vissa slag av anskaffningar såsom motorfordon, handelsfartyg, begagnade maskiner, maskiner avsedda för elkraftproduktion m. m. 1968 års bestämmelser (prop. 1968: 13, BeU 4, rskr 97, SFS 87) erhöll en från 1964 års bestämmelser något avvikande utformning. Detta sammanhänge med den i 1968 års finansplan föreslagna övergången den 1 januari 1969 från allmän varuskatt till mervärdeskatt. För att motverka en befarad förskjutning av näringslivets investeringar i maskiner och inventarier till en tidpunkt då mervärdeskatt skulle komma att utgå medgavs samtliga rörelseidkare samt jordbruks- och skogsbruksföretag särskilt investeringsavdrag för maskiner och andra döda inventarier anskaffade under år 1968 för stadigvarande bruk i verksamheten. Avdragsrätten gällde även inventarier, som kontraherats under år 1967 för leverans år 1968. En förutsättning för avdrag var att anskaffningen var belagd med allmän varuskatt. Bestämmelserna om särskilt investeringsavdrag kompletterades senare med föreskrifter om återföring av avdraget helt eller delvis till beskattning i sådana fall då skattskyldig för samma anskaffning erhållit avdrag även i mervärdeskattesystemet. Föreskrifterna är intagna i kungörelsen (1968: 633) om återföring av särskilt investeringsavdrag vid taxering till statlig inkomstskatt.

Den nu föreslagna åtgärden avser ett särskilt investeringsavdrag av i princip samma slag som de tidigare. Syftet med skattelättnaden är att påverka företagen att öka sina investeringar i maskiner och inventarier utöver vad som eljest skulle bli fallet. I rådande konjunkturläge synes investeringsavdraget inte böra begränsas på sätt som skedde år 1964 utan bör enligt min mening få samma räckvidd som 1968 års avdrag. Tillämpningsområdet bör alltså omfatta samtliga rörelsedrivande företag samt jordbruks- och skogsbruksföretag. Bestämmelserna kommer i enlighet härmed att gälla investeringar i maskiner och andra döda inventarier avsedda för stadigvarande bruk i rörelse, jordbruk eller skogsbruk. För rätt till investeringsavdrag bör förutsättas att inventarieanskaffningen sker under år 1971. Avdragsrätten bör gälla även inventarier som beställs under år 1971 för leverans efter årets utgång. Däremot bör avdrag inte medges i fråga om inventarier som beställs under år 1971 och enligt avtal skall levereras först efter utgången av år 1973.

Inom finansdepartementet har upprättats förslag till förordning om särskilt investeringsavdrag vid taxering till statlig inkomstskatt. Utom såvitt gäller avgränsningen av de investeringar som bör stimuleras har förslaget utformats i nära anslutning till 1964 års förordning. Beträffande de särskilda bestämmelserna torde det — förutom en hänvisning till redogörelsen i prop. 1964: 40 med förslag till 1964 års förordning och till bevillningsutskottets betänkande över förslaget (BeU 1964: 23) — här vara tillfyllest att framhålla följande.

## 1 §

Som förut antytts bör bestämmelserna tillämpas på alla skattskyldiga som driver rörelse, jordbruk eller skogsbruk och som under år 1971 anskaffar maskiner och andra inventarier för stadigvarande bruk i verksamheten. Reglerna avser således även anskaffning av jordbruksmaskiner såväl vid kontantmässig redovisning av jordbruksinkomst — nyanskaffning eller s. k. ersättningsanskaffning — som vid inkomstredovisning enligt bokföringsmässiga grunder. Det bör vidare understrykas att investeringsavdraget endast omfattar anskaffning av döda inventarier.

När en maskin skall anses anskaffad regleras närmare i 2 §.

För rätt till investeringsavdrag krävs att anskaffningen sker för stadigvarande bruk i verksamheten. Det ligger i sakens natur att en maskin som i detta syfte anskaffas under visst beskattningsår skall finnas kvar vid beskattningsårets utgång. Om så ej är fallet, maskinen har t. ex. försålts kort efter förvärvet, torde förutsättningar för investeringsavdrag i regel inte föreligga. Undantagsvis synes bedömningen kunna bli en annan, exempelvis i fall då ett företag anskaffar en maskin för stadigvarande bruk men den visar sig olämplig på grund av tillverkningsfel eller skadas och av sådan anledning omgående utrangeras eller försäljs.

Reglerna om investeringsavdrag bör tillämpas på investeringar avseende såväl maskiner som andra döda inventarier. Anledning att som skedde år 1964 begränsa avdragsrätten till enbart maskininvesteringar synes inte föreligga. I fråga om investeringar i rörelse bör bl. a. av praktiska skäl avdrag medges beträffande samtliga sådana tillgångar som enligt kommunalskattelagen hänförs till maskiner och andra inventarier i rörelse vid beräkning av värdeminskningsavdrag. Vad beträffar jordbruksföretag bör avdragsrätten förutom lösa inventarier omfatta sådana fasta maskiner och inventarier vilkas värde vid inkomstbeskattning får utbrytas ur avskrivningsunderlaget för byggnad och uppföras på separat avskrivningsplan, t. ex. en mjölkmaskinanläggning.

Investeringsavdraget bör beräknas på kostnaden för investeringar under år 1971. Flertalet företag har räkenskapsår som sammanfaller med kalenderår. För dessas del blir investeringsavdraget aktuellt endast vid 1972 års taxering. Har ett företag brutet räkenskapsår kan såväl 1972 som 1973 års taxering avse beskattningsår, som omfattar del av kalenderåret 1971. Fråga om investeringsavdrag kan då uppkomma vid båda dessa taxeringar. I undantagsfall, t. ex. vid omläggning av räkenskapsår, kan fråga om investeringsavdrag uppkomma även vid 1974 års taxering.

## 2 §

Dessa bestämmelser innebär i sak ej någon ändring i förhållande till 1964 års förordning.

## 3 §

Enligt vad jag tidigare förordat bör investeringsavdraget utgöra 10 % av anskaffningskostnaden för maskiner och andra döda inventarier som anskaffas under år 1971. I vilka fall mervärdeskatt, som belöper på anskaffningen, är att anse som en kostnad får bedömas enligt samma regler som gäller vid inkomstredovisningen enligt kommunalskattelagen. I enlighet med dessa regler skall mervärdeskatten i allmänhet inte inräknas i den anskaffningskostnad som ligger till grund för beräkning av investeringsavdraget. Så blir däremot fallet i fråga om förvärv av den som inte är redovisningsskyldig enligt förordningen (1968: 430) om mervärdeskatt, liksom när anskaffningen sker för stadigvarande bruk i en verksamhet som inte är skattepliktig i mervärdeskattehänseende.

Om en maskinbeställning sker enligt skriftligt avtal under år 1971 för leverans efter årets utgång kan det inträffa att den slutliga anskaffningskostnaden på grund av avtalad prisklausul inte är till beloppet bestämd när fråga uppkommer om beräkning av investeringsavdrag. I sådana fall bör investeringsavdraget medges med 10 % av det pris som bortsett från prisklausulen gäller mellan köpare och säljare, det avtalade priset. De framtida verkningarna av avtalad prisklausul bör sålunda lämnas utanför beräkningen av avdraget. Detta innebär att den skattskyldige inte senare kan yrka ytterligare investeringsavdrag för samma anskaffning om den slutliga anskaffningskostnaden skulle bli högre än det avtalade priset. Blir den slutliga anskaffningskostnaden å andra sidan lägre än det avtalade priset bör i regel tillägg göras vid taxering till statlig inkomstskatt med belopp motsvarande 15 % av skillnaden. En bestämmelse härom föreslås intagen i 5 §.

Som framgått har investeringsavdraget till syfte att stimulera till en ökad investeringsverksamhet under år 1971. Vissa undantag från rätten till investeringsavdrag synes dock böra gälla med hänsyn till investeringsens beskaffenhet. I likhet med vad som gällde enligt 1964 och 1968 års förordningar bör anskaffning av s. k. 3-årsinventarier och begagnade inventarier inte berättiga till investeringsavdrag. I fråga om personbil, som skattskyldig anskaffar som inventarium i sin verksamhet, föreligger särskilda svårigheter att bedöma om bilen i verkligheten nyttjas i verksamheten eller huvudsakligen används för privat bruk. Med hänsyn till bl. a. risken för missbruk bör därför rätten till investeringsavdrag i allmänhet inte omfatta anskaffning av personbil. Endast om den skattskyldige visar att personbil anskaffats för att användas för yrkesmässig personbefordran eller uthyrningsverksamhet bör investeringsavdrag få åtnjutas.

När det gäller maskiner och andra inventarier, som den skattskyldige själv tillverkar, bör investeringsavdrag erhållas endast om tillverkningen börjats under år 1971. Avdraget beräknas i sådant fall på den kostnad som nedlagts på tillverkningen under samma år.

Beträffande inventarier som beställs enligt skriftligt avtal under år

1971 för leverans efter årets utgång bör, som redan framhållits, investeringsavdrag medges under förutsättning att leverans enligt avtalet skall ske före den 31 december 1973. Om investeringsavdrag har medgetts men inventarierna levereras först efter nämnda dag, bör avdraget återföras vid taxering till statlig inkomstskatt i enlighet med bestämmelserna i 5 § av förslaget.

#### 4—6 §§

Bestämmelserna överensstämmer i sak med motsvarande stadganden i 1964 års förordning.

Det föreslagna investeringsavdraget kommer i huvudsak att påverka de preliminära B-skatteinbetalningarna först år 1973. Jag räknar därför inte med något skattebortfall för staten under budgetåren 1970/71 och 1971/72.

Förordningen avses träda i kraft dagen efter den, då förordningen har utkommit från trycket.

Under hänvisning till det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att antaga inom finansdepartementet upprättat förslag till *förordning om särskilt investeringsavdrag vid taxering till statlig inkomstskatt*.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

*Britta Gyllensten*